

Beszámoló a Magyar Jogász Egylet Civilisztikai Tudományok Szakosztálya üléséről

A Magyar Jogász Egylet Civilisztikai Tudományok Szakosztálya 2026. április 16-án tartott ülésének az elévülés volt a témája. A rendezvény egyik előadója, Menyhárd Attila kitért egyrészt arra a kérdésre, hogy mi támasztja alá a polgári jogban az elévülés intézményét. Másrészt kiemelte azt is, hogy az elévülés több alkotmányos alapjogot is érint. A rendezvény másik előadója, Lajer Zsolt az Európai Unió Bíróságának az elévüléssel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatát elemezte. Hangsúlyozta, hogy az EUB által használt fogalmak autonóm uniós jogfogalmak, melyek nem feleltethetők meg egy az egyben annak, amit az egyes tagállamok belső joga az adott jogintézmény alatt ért. Álláspontja szerint az elévülés kezdő időpontjára vonatkozó egyértelmű magyar szabályozás miatt a C-679/24. sz. ítélet szerinti EUB joggyakorlat követése a magyar bíróságok részéről *contra legem* lenne. A szakosztályi rendezvényt egy kerekasztal-beszélgetés zárta, melynek résztvevői a fogyasztói szerződések által érintett fontosabb gazdasági szektorok prominens jogászaik voltak.

Kulcsszavak: *contra legem* jogalkalmazás; elévülés; elévülést megszakító okok; Európai Bíróság

2026. április 16-án, több mint száz résztvevővel ülést tartott a Magyar Jogász Egylet Civilisztikai Tudományok Szakosztálya a Budapesti Ügyvédi Kamara Dísztermében. Az ülés témája a polgári jogi elévüléshez kapcsolódó kérdések volt.

A rendezvényt Trócsányi László professzor, a Magyar Jogász Egylet elnöke nyitotta meg. Kiemelte, hogy bár a római jogban is voltak a mai értelemben vett polgári jogi elévüléshez hasonló keresetek, és a középkori jogok is ismertek hasonló intézményeket (például Werbőczy István Hármaskönyve), az elévülés intézménye a modern jogfejlődés eredménye. Ez részben a méltányosság elvével, részben pedig a forgalombiztonság indokaival magyarázható. Mindkettő amellet szót ugyanis, hogy a jogviszonyokat egy idő után már ne lehessen vitatni. Ezt erősítik az eljárásjogi érvek is, hiszen a bizonyítékok hosszabb idő után már nehezebben állnak rendelkezésre.

Menyhárd Attila professzor, az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar egyetemi tanára előadásában kiemelte, hogy az időmúlás joghatása a magánjogi viszonyokra vagy jogvesztő jellegű, vagy pedig a bírósághoz való fordulás jogának az elvesztésével jár. Az anyagi és eljárásjogi jelleggel egyaránt rendelkező elévülés a második kategóriába tartozik. Az elévülés hatását tekintve a kisajátításhoz hasonlít: a jog elveszíti az értékét.

Kitért arra is, hogy a Ptk. generálklauzulái a joggyakorlásra is vonatkoznak. Kérdés, hogy a generálklauzulák segítségével le lehet-e rövidíteni az elévülési időt? Állás-

pontja szerint igen, erre vonatkozóan több hazai bírói ítélet is ismert. Ezzel kapcsolatban külön is kiemelte az elővásárlási jog gyakorlásával való késlekedést.

Az előadó feltette a kérdést, hogy valójában mi támasztja alá a polgári jogban az elévülés intézményét? Kiemelte azt is, hogy az elévülés több alkotmányos alapjogot is érint, így például a bírósághoz fordulás jogát, a jogbiztonsághoz való jogot és a tulajdonhoz való jogot.

Álláspontja szerint a Ptk. az elévülés kapcsán nagy mozgásteret ad a bíróságoknak. Ez különösen a nyugvás megállapításánál jelenik meg.

Lajer Zsolt ügyvéd, a Budapesti Corvinus Egyetem Gazdasági Jogi Tanszékének oktatója előadásában az Európai Unió Bíróságának elévüléssel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatát elemezte. Az előadó elsőként áttekintette, hogy milyen kontextusban jelenik meg az elévülés az elsődleges uniós jogban. Ezzel kapcsolatban kiemelte, hogy az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) Alapokmányáról szóló Jegyzőkönyv 46. cikkének EUB általi értelmezése szerint az elévülési idő kezdete csak objektív szempontokon alapulhat, mert a szubjektív megközelítés sértené a jogbiztonság elvét (C-282/05. P. számú ügy).

Álláspontja szerint a tagállami polgári jogi szabályok értelmezésére nincs uniós hatáskör, amely alól a fogyasztóvédelem ugyan részben kivételt jelent, de ezen a területen is csak megosztott hatáskör áll fenn. Ez azt jelenti, hogy a tagállamok csak olyan mértékben alkothatnak jogot, amilyen mértékben az Unió nem gyakorolta hatáskörét.

Hangsúlyozta, hogy az EUB által használt fogalmak autonóm uniós jogfogalmak, melyek nem feleltethetők meg egy az egyben annak, amit az egyes tagállamok bel-

* Bodzási Balázs közjegyző; egyetemi docens, Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Polgári Jogi Tanszék; a Magyar Jogász Egylet Civilisztikai Tudományok Szakosztályának vezetője. ORCID: 0009-0009-0938-1309

ső joga az adott jogintézmény alatt ért. Ilyen fogalmak például az elévülés kezdő időpontja vagy az elévülés nyugvása is.

Kiemelte azt is, hogy az EUB több ítéletében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a fogyasztóvédelem fontos, de nem abszolút jellegű. A „túlzásba vitt” fogyasztóvédelem aránytalanul korlátozhatja az alapszabadságokat (például árumozgás szabadsága, szolgáltatásnyújtás szabadsága). Azt is több ítéletében kimondta a luxembourgi bíróság, hogy a fogyasztóvédelem bizonyos esetekben korlátozható, így például „a jogbiztonság érdekében meghatározott, észszerű jogvesztő keresetindítási határidők összeegyeztethetők az uniós joggal” (lásd C-698/18. és C-699/18. sz. egyesített ügyek 56. pont).

Az előadó a C-679/24. sz. ítélet bemutatását követően a közeljövőben várható fejleményekre is kitért. Ezzel kapcsolatban arra hívta fel a figyelmet, hogy a magyar bíróságnak az ítéletét indokolnia kell, a jogszabályokat értelmeznie kell, jogértelmezése pedig nem lehet jogalkotás. A bírósági jogértelmezés emellett nem lehet *contra legem*. Álláspontja szerint az elévülés kezdő időpontjára vonatkozó egyértelmű magyar szabályozás [1959-es Ptk. 326. § (1) bekezdés, Ptk. 6:22. § (2) bekezdés] miatt a C-679/24. sz. ítélet szerinti EUB joggyakorlat követése a magyar bíróságok részéről *contra legem* lenne.

Véleménye szerint a C-679/24. sz. ítéletben az elévülés kezdő időpontjának nevezett időpont a magyar jogban annak az időpontnak felel meg, amikor az elévülés nyugvása megszűnik. Kérdés ezért, hogy mikor szűnik meg az elévülés nyugvása? Továbbá kérdés az is, hogy hivatalból kell-e a bíróságnak a nyugvást figyelembe vennie?

Előadása végén kitért néhány más uniós tagállam felsőbbbírósági gyakorlatára is. Külön is kiemelte a német legfelsőbb bíróság (BGH) 2024. július 9-ei döntését (XI ZR 44/23. számú ügyben született ítélet), amelynek indokolása szerint „a nemzeti jog értelmezése nem vezethet oda, hogy a megfogalmazása és tartalma szempontjából egyértelmű rendelkezés ellentétes értelmet kapjon, vagy a rendelkezés normatív tartalma alapvetően újrafogalmazódjon. A bírói jogfejlesztés nem hatalmazza fel a bírót arra, hogy az igazságosságról alkotott saját felfogásával helyettesítse a jogalkotó álláspontját (...). Ennek megfelelően az irányelvnek megfelelő értelmezés csak akkor jön szóba, ha egy norma ténylegesen lehetővé teszi az eltérő értelmezéseket a jogalkotói célnak és szándéknak

megfelelő keretek között. Az irányelv céljának értelmezés útján történő megvalósítására irányuló kötelezettség arra korlátozódik, ami a hazai jogi hagyomány szerint módszertanilag megengedhető...” (46. pont).

A német BGH ezt a gyakorlatát egy 2025. június 3-án hozott ítéletében ismételtlen megerősítette (XI ZR 45/24. sz. ügy). Ebben a német legfelsőbb bíróság kimondta, hogy „mivel az Európai Bíróság (2024. január 25-i ítélet, C-810/21 – C-813/21, Caixabank) az elévülési idő kezdetének szempontjából relevánsnak tekintette, hogy a fogyasztó tisztában legyen a tényállás »jogi értékelésével«, kizárt a BGB 199. § (1) bekezdés 2. pontjának az irányelvvel összhangban történő értelmezése... Amint azt az eljáró tanács már korábban eldöntötte és részletesen indokolta, egy ilyen értelmezés túllépne a nemzeti rendelkezés egyértelmű szövegén, értelmén és célján...” (51. pont).

Lajer Zsolt előadását az osztrák legfelsőbb bíróság egy 2024-es ítéletének ismertetésével zárta, amely szerint az EUB fogyasztói restitúciós igények elévülésére vonatkozó újabb joggyakorlata nem perújítási ok (Oberster Gerichtshof 7Ob67/24i, 2024.5.22).¹

A szakosztályi rendezvény második részében kerekasztal-beszélgetésre került sor. Ennek résztvevői a fogyasztói szerződések által érintett fontosabb gazdasági szektorok prominens jogászaik voltak: dr. Bán Péter Jogi és Compliance igazgató az E.ON Hungária Zrt. részéről, dr. Benke Zsófia ügyvéd, a MAKISZ szövetségi titkára, dr. Koller Domonkos kamarai jogtanácsos, az OTP Bank Nyrt. jogi csoportvezetője és dr. Modok Balázs kamarai jogtanácsos, a Magyar Telekom Nyrt. B2C jogi vezetője. A jogalkotói oldalról dr. Bogdán Tibor kormánybiztos is részt vett a kerekasztal-beszélgetésben.

A kerekasztal-beszélgetés egyik fontos konklúziója az volt, hogy a legtöbb szektorban ugyan nem térnek el a Ptk. elévülési szabályaitól, többen azonban kikötik a fizetési felszólítást elévülést megszakító okként. A Kúria folyamatban lévő jogegységi döntése valamennyi szektort érintheti, ezért fontos lenne, hogy a legfőbb bírói testület az eddigi hazai bírói és szerződéses gyakorlatra is figyelemmel legyen.

¹ Menyhárd Attila és Lajer Zsolt előadása elérhető a Magyar Jogász Egylet honlapján, a Tudástár menüpontban: <https://jogaszegylet.hu/tudastar/szakosztalyi-anyagok/>